

KAMNIŠKI TEKSTILE

Svilanit

LETNIK XXVII

LETO 1989

ŠTEVILKA 11-12

Vsebina:

Osrednja tema:

Kje pa nas čevelj žuli? 1

Kronika leta 4

Iz dela DPO in društev:

Slovenski tekstilci bijejo plat zvona 8

Iz uradnih listov za življenje:

Statut podjetja
korak v svetlejšo prihodnost! 9

Športne novice:

September v znamenju športnih
dogajanj 11

Upokojili so se:

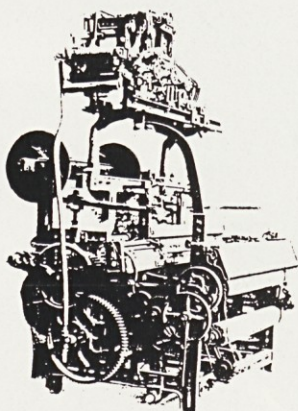
Zinka Osolnik, Vinko Rozman 13

»Zlati lev« za vestno delo 15

Pluralistični preprič v Svilanitu –
zaenkrat le v mislih 15

Za spominski album:

Ljubezen, ljubezen, ljubezen... 16

»KAMNIŠKI TEKSTILEC«
Letnik XXVII. št. 11 – 12 1989
Glasilo delovne organizacije
»SVILANIT« Kamnik

Glasilo urejuje uredniški odbor

Jože Nograšek, Anton Jerman, Sonja Benkovič,
Janez Kimovec, Marinka Pinterič
Odgovorna urednica: Mija Senožetnik
Tehnični urednik: Ivana Skamen in
Andrej Verbič

Naklada: 900 izvodov

Grafična izvedba: Franjo Jereb – Idrja

Na pragu novega leta

Ob zaključku starega leta in vstopu v novo je običaj, da vsak skrben gospodar pregleda rezultate svojega dela v minulem obdobju in pri tem oceni ali je bilo njegovo delo uspešno in kaj bi moral narediti, da bi bili še uspešnejši. Ob tem trenutku se mi misli vračajo nazaj v pretekla leta in potrjujejo ugotovitev, da se pravzaprav iz leta v leto bolj poglobljamo v težave in nejasno prihodnost.

Pri pregledu poslovanja tekstilne industrije Slovenije za obdobje devetih mesecev, nam podatki kažejo, da smo od 80 tekstilnih tovarn po dobičku na delavca na petem mestu, v bombažarski skupini pa smo tako po dobičku kot po ustvarjeni akumulaciji na prvem mestu. Podobni rezultati se vrstijo že nekaj let. A kljub dobrim rezultatom smo nezadovoljni, saj nam je inflacija vse naše rezultate praktično izničila. Ostala so le minimalna sredstva za naš razvoj. Najtežje posledice so poslovanju puščali predolgi plačilni roki. Zaradi hitro naraščajoče inflacije so povzročali kronično pomanjkanje denarnega kapitala in s tem povečanje stroškov zaradi obresti.

Prisiljeni smo bili zagrizti v najbolj trd oreh – skrajševanje plačilnih rokov in jih uspeli skrajšati na 30 dni. Seveda je to imelo velike posledice pri prodaji in se situacija le počasi izboljšuje. Najtrši problemi so v južnih republikah, kjer se trgovina nikakor ne more prilagoditi novim normalnim pogojem trgovanja. Ko smo že osvojili prve pomembnejše kupce, pa je na področju Srbije, Vojvodine in Kosova nastala še nemogoča politična situacija, ki je v celoti blokirala prodajo na tem območju, kar predstavlja dobrih 30% naše skupne prodaje. To je nesmiselno in v obojestransko škodo. Upam, da bo zmagal zdrav razum in naši skupni jezik pri reševanju naših gospodarskih problemov. Čas je že, da jih začnemo reševati z ustvarjalnim delom in ne s prepričkom ter politiko ali pa naj ima vsak sam tisto, kar si je ustvaril. Z optimizmom gledamo v prihodnje leto in pričakujemo, da se bo prodaja normalizirala že v januarju, saj je v tem mesecu vedno najboljša prodaja brisač za hotele. Na sejmu Mode v januarju navadno dobimo tudi sliko, katero smer bo ubrala prodaja.

Prihodnost, ki je pred nami, ne bo lahka. Minili so časi, ko se je vse lahko prodalo in smo stroške pokrivali s prodajnimi cenami. Nova tržna situacija bo od nas zahtevala veliko večjo zavzetost na vseh področjih, ker se bomo srečevali s svetovnimi cenami tudi na domačem trgu.

Ob zaključku leta in vstopu v Novo leto želim članom kolektiva, da viharji ne bi bili prehudi, da bi še naprej lahko uspešno poslovali. Posebno pa želim vsem zadovoljno, zdravo in uspešno leto 1990.

Matija Jenko

KJE PA NAS ČEVELJ ŽULI?

Živimo v času, polnem negotovosti, ko ne vemo niti to, kaj nas čaka jutri. Težka gospodarska situacija in ukrepi zveznih in republiških organov, sprejetih v upanju, da premagamo prepreke, ki nas ločujejo od razvite Evrope, so marsikje uspešne gospodarske organizacije potisnili na rob propada.

Svilanit je bil prav gotovo ena izmed tistih organizacij, ki so po svojih uspehih poslovanja blestele v samem vrhu tekstilne industrije. A tudi nam ni bilo prizanešeno, saj že nekaj časa bijemo drugo plat zvona.

Vodilne delavce v naši delovni organizaciji smo povprašali, kateri so ključni problemi, s katerimi smo se in se še srečujemo v iztekajočem se letu in kako na pragu novega leta razmišljajo o prihodnosti.

– Kako se in se bo Svilanit prilagajal trgu? Kje vidite poti za večjo učinkovitost poslovanja?

– Veliko se govori o presežku delovne sile. Ljudje so zbegani in živijo v negotovosti, kar gotovo ne vpliva na delovni elan. Ali so izdelani kriteriji in če so, kateri so, za zmanjševanje števila zaposlenih in prerazporejanje delavcev?

– Ali se v Svilanitu razmišlja o deljenem delovnem času?

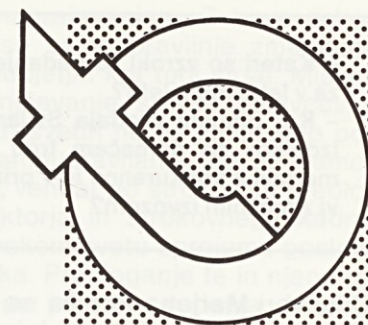
Matija Jenko: Prilagajanje trgu v Svilanitu ni tuje, saj smo že v dosedanjih razmerah imeli posluh in znanje, da smo se prilagajali zahtevam trga, predvsem zunaj naših meja, na domačem trgu pa smo pravzaprav nosilci vseh novih proizvodov in utiranju poti novim smerem mode in designa. To nam potrjujejo tudi dosednji večletni rezultati poslovanja. Zavedajoč se, da so pred nami težji tržni pogoji in še posebno visoka inflacija, vidim rešitev samo v izbrani ponudbi naših proizvodov, ki bodo lahko konkurirali robi na trgu s primerno ceno in sprejemljivimi plačilnimi pogoji. Velikega pomena je obdelava trga, za kar v Svilanitu lahko rečemo, da dobro obvladamo celotno jugoslovansko tržišče z vsemi metodami, od sejmov, opreme prodajnih mest in lokalov, do stalnih kontaktov preko naših predstavnikov in ljudi iz prodajne službe.

Zaradi hitrega razvoja tehnologije bomo morali temu slediti tudi v strojni opreми, če bomo hoteli ustreči zahtevam trga in seveda ceneje proizvodjati. Bojim se, da bomo prav na tem področju imeli največje težave zaradi pomanjkanja finančnih sredstev.

V novih pogojih poslovanja bomo prisiljeni, da bo naše poslovanje učinkovitejše.

To vidim predvsem:

- z učinkovito organizacijo podjetja,
- s čim cenejšo nabavo repro materiala, posebno še iz uvoza,
- z zmanjševanjem materialnih stroškov povsod, kjer je to mogoče,
- da se čim več del in popravil opravi v podjetju z obstoječimi kadri,
- z zmanjšanjem števila zaposlenih,
- da vztrajamo na čim krajših plačilnih rokih pri naših kupcih in obratno pri dobaviteljih,
- da v prihodnjih letih realiziramo izvoz 10 ali več milijonov DEM,
- da pri prodaji v izvoz selekcioniramo kupce, ki so perspektivni in naročila, ki ne povzročajo prevelikih zadreg in nenormalnih stroškov v proizvodnji,
- da damo večji poudarek dobrim in pridnim kadrom in nudimo usposabljanje,
- da proizvodimo tisto kar se lahko in dobro proda.

Osrednja tema

Omenil sem že, da moramo delati na zmanjšanju števila zaposlenih, ker nas je za tolikšno proizvodnjo, kot je v Svilanitu, v primerjavi s podjetji v zahodni Evropi preveč in smo zato tudi predragi. Računamo, da ne bo potrebno reševati z odpuščanjem, predvsem ne tistih delavcev, ki so pridni in disciplinirani. Naš namen je postopno zmanjševanje z naravno fluktuacijo in odhodi v pokoj. Vse te odhode bomo nadomestili, če se bo le dalo s prerazporeditvijo delavcev, ki so v podjetju. To bo trajalo seveda dalj časa, IBI Kranj, ki ga lahko vzamemo za vzor, je za to rabil skoraj deset let. Kriterijev za to trenutno še ni zapisanih, vsekakor pa se bo upoštevala sposobnost, prizadevnost in delovna doba v podjetju.

Glede deljenega delovnega časa naj povem, da tudi v Svilanitu razmišljamo o deljenem delovnem času za enoizmenice, ker to prinaša večji učinek pri delu, čeprav vidimo nekaj težav, predvsem pri ženskah, ker niso ustvarjeni vsi pogoji za takšen delovni čas, tako kot je urejeno v razvitem svetu.

– ŽE RES, DA TA POT NI TAKO LEPA KOT DOSEDANJA, JE PA EDINA PRAVA POT KI VODI K CILJU.

- Kateri so vzroki za padanje izvoza v letošnjem letu?
- Kaj pomeni prodaja Svilanitovih izdelkov na domačem trgu v primerjavi s konkurenco in v primerjavi z možnim izvozom?

Odgovori **Marjana Repiča** na navedena vprašanja so razvidni iz kronike leta.

- Glavni vzroki za poslabšanje likvidnostnega položaja Svilanita je v bistveno različnih plačilnih pogojih za nabavljeno in prodano blago. Kje so možnosti za zmanjševanje stroškov proizvodnje ob pogojih inflacije in možnim uvozom surovin in materiala?
- Zakaj ne uvažamo preje iz Turčije, če je preja iz Litijske predilnice dražja?

Tomo Okorn: Trdim, da so za slab likvidnostni položaj krivi različni plačilni pogoji pri prodaji in nabavi blaga, vendar samo v času do sprejetja zakona o novih plačilnih rokih. Naše izdelke smo prodajali le na povprečno 90 dni brezobrestno, pri nabavi surovin pa smo dosegali povprečno neto plačilne roke od 30 – 45 dni. Razlike so seveda očitne. Ne smemo pa se slepiti, da bi morali pri prodaji in nabavi veljati isti pogoji. Velika je razlika plasirati blago za široko potrošnjo kjer vlada huda konkurenca, na drugi strani pa nabava surovin kjer je konkurenca in ponudba skromna.

V zvezi z drugim vprašanjem pa tole: v Turčiji smo, n.pr. plačali za NM 34/1 januarja 4,25 DEM, decembra pa je ta cena že 6,22 DEM. Podražitev ima index 146. Realna podražitev iste številke v predilnici Litija, preračunano v devize pa znaša index 140. Res je, da je turška preja zelo kvalitetna, vendar ima tudi uvozna cena dve plati. Mislim, da so razna ugibanja in kombinacije nepotrebne, ker ubiramo vedno tisto

pot pri nabavi surovin, ki je za Svilanit najugodnejša.

- Ali smo z obstoječo kadrovske zasedbo v gospodarsko finančni službi in tehniko in tehnologijo, ki jo imamo na razpolago za delo in poslovne odločitve, sposobni najbolj racionalno delati in ali nam podatki in analize poslovanja povedo, kje so ključni problemi poslovanja?

Rajko Zdravec: Gospodarsko finančna služba ima v svoji sestavi štiri oddelke, ti so: računovodstvo, finančna operativa, plansko analitski oddelek ter računski center.

Vsi so za delovanje podjetja pomembni tako, da bi bilo težko izpostaviti enega ali zapostaviti drug oddelek, med seboj se po svoji funkciji celo dopolnjujejo.

Ne znam si predstavljati, kako bi danes sledili fakturiranju prodaje, obračunu osebnih dohodkov, evidenci saldakonta kupcev, obračunu amortizacije in drugim evidencam brez računskega centra. Obseg dela se iz leta v leto veča, kar je posledica novih nalog v proizvodnji, vendar se zahvaljujoč računalniški obdelavi podatkov število zaposlenih v naši službi ni povečalo že nekaj let.

Naloga računskega centra bo zato tudi v bodoče, da s svojimi uslugami olajša delo v drugih oddelkih, z novimi projektnimi nalogami (računalniško vodena proizvodnja, likvidacija poslovnih dogodkov) pa posodobiti informacijski sistem z željo nudenja informacij za hitro in uspešno vodenje in upravljanje v podjetju.

Za to potrebujemo v tem oddelku večje število strokovnejšega kadra, ki ga moramo iskati znotraj podjetja. Ob zagotovljenem kadru pa je razvoj računskega centra nujno potrebno posodobiti računalniško opremo in jo povezati z uporabniki. Obstoječa oprema je po kapacitetah prezasedena, pa tudi nesodobna, zato je pri nujenju podatkov že prepočasna.

Računovodstvo spada med tiste oddelke, ki nam s svojo evidenco zagotavlja informacije o poslovanju podjetja.

Evidenca, ki se jo poslužuje računovodstvo, je knjigovodska evidenca, ki je v naših razmerah več ali manj strogo predpisana.

Zakonodajalec predpisuje uporabo kontnega plana, z razlago vsebine kontov knjiženja poslovnih dogodkov, predpisan pa je tudi obračunski obrazec, ki ga imenujemo – bilanca uspeha in bilanca stanja.

Za urejeno evidentiranje poslovnih dogodkov knjigovodska evidenca temelji na karticah, ki so sistemsko po

kontnem planu razvrščene v devet razredov, znotraj razredov na sintetične, le-ti pa na analitične konte.

Zakonodaja se na tem področju stalno spreminja. Pred letom smo imeli plačano realizacijo, zdaj fakturirano, zakonodajalec pa že z novimi predlogi napoveduje za zaključni račun nekaj novega. Obračun naj bi bil izpeljanka tako fakturirane kot plačane realizacije. Danes še vedno ni dokončno izoblikovan izračun revalorizacije premoženja, ki je vpeljan v obračunski sistem zaradi visoke inflacije.

Letos je bil spremenjen dosedanj obračun. Uvedene so nove kategorije, kot je bruto dobiček, del osebnih dohodkov se je znašel med poslovnimi stroški, kotni plan pa se je toliko spremenil, da so časovne analize s prejšnjimi obdobji skoraj nemogoče. Iz teh razlogov je zadostnost kadrov v tem oddelku vprašljiva, še toliko bolj, ker gospodarsko zaostrene razmere čedalje intenzivneje pogojujejo tudi zahteve po mesečno ažurnih evidencah in poročilih.

Finančna operativa se ukvarja s pridobivanjem finančnih sredstev kot že samo ime pove, istočasno pa s svojo delitvijo dela po referatih zagotavlja podatke za njeno izvajanje in načrtovanje.

V času izredno zaostrenih finančnih pogojev poslovanja so se v tem oddelku pokazale potrebe po razširitvi dela na določenih referatih, zaradi večjega poudarka na izterjavi pa celo do potreb po povečanju števila zaposlenih. Cel splet okoliščin, eksterne pa seveda tudi interne narave, v danih pogojih poslovanja zahteva od tega oddelka velike napore pri pridobivanju potrebnih finančnih sredstev za nemoteno poslovanje našega podjetja.

Oddelek za plan in analize je po svoji kadrovski sestavi in organizaciji oddelka strokovnega knjigovodstva za izdelavo obratno obračunskega lista proizvodnje, izdelavo kalkulacij, analizo stroškov in planiranje.

Vse bolj zapleteni odnosi gospodarjenja zahtevajo večji poudarek analizam prvin poslovnega procesa in poslovnih funkcij. Prepričan sem, da bomo s pripravnikom druge stopnje ekonomske fakultete te potrebe nadomestili.

S takšnimi pričakovanji, pristopi in potrebami stopamo v naši službi v novo poslovno leto z namenom, da se le tako prilagojeni soočimo z izzivi vsezahtevnejših poslovnih obdobji, ki nas čakajo pri uresničevanju gospodarske reforme v Jugoslaviji.

Mišljenja sem, da bi se novim pogojem poslovanja morali prilagoditi tudi drugi deli podjetja in si pripraviti načrt za lastno preobrazbo.

Moramo se zavedati, da nas v naslednjem letu čakajo številne akcije, ki bodo vplivale na to, da se zaustavimo

trendi padanja akumulacijske sposobnosti podjetja.

V prvi vrsti bomo v podjetju morali zaostriiti odnos do strukture obratnih sredstev in njihovega razmerja do osnovnih sredstev.

Težiti bomo morali za tem, da se bo reprodukcijski cikel od vloženega denarja v nabavi, proizvodnji in prodaji čim hitreje vrtel in nam tako hitro prinašal oplemenitena denarna sredstva. Takšno zahtevo po skrajšanju reprodukcijskega ciklusa bomo realizirali z definiranim proizvodnim programom za domači in tuji trg.

Na osnovi tržno ugotovljenih potrebnih količin, izoblikovanih po času oz. dinamiki, se bo nabava surovin in drugih izdelavnih materialov optimizirala na najkrajše čase vezane v zalogah.

Znatneje se bo z definiranim proizvodnim programom zmanjšala tudi nedokončana proizvodnja.

V visoki stopnji inflacije terjatve ne smejo naraščati. Smotrneje je, da v visoki inflaciji trenutna neskladja med proizvodnjo in prodajo rešujemo z večjimi zalogami gotovih izdelkov kot pa da za ceno večje prodaje podaljšujemo roke plačil.

Zaloge gotovih izdelkov v času prostega oblikovanja cen vrednotimo in prilagajamo trenutni inflaciji ter času angažiranja sredstev medtem, ko se terjatve največkrat ne revalorizirajo z obrestmi, zaradi dolgih plačilnih rokov. Ta pristop v reševanju finančne politike podjetja mora temeljiti na bilanciranju potrebnih kreditnih sredstev z višino obresti in pričakovano akumulacijo ali se podrediti pravilu, po katerem so kratkoročne obveznosti dvakrat manjše od kratkoročnih terjatev.

V Svilanitu se trenutni problemi pojavljajo v solventnosti, ki izhaja iz neusklajenih prilivov z odlivi, izhajajo pa iz zavestnega pristopa k reševanju prodajnih pogojev (krajši neto plačilni rok) pri prodaji blaga na domačem tržišču.

– Prehajamo v podjetniški sistem poslovanja. Kot vodja splošno kadrovske službe se boste neposredno soočili s problemi podjetniškega nagrajevanja, vprašanjem razreševanja tistih področij, ki so jih doslej samoupravno reševale posamezne komisije (za nagrajevanje, družbeni standard...), kakor tudi s problemi kadrovanja.

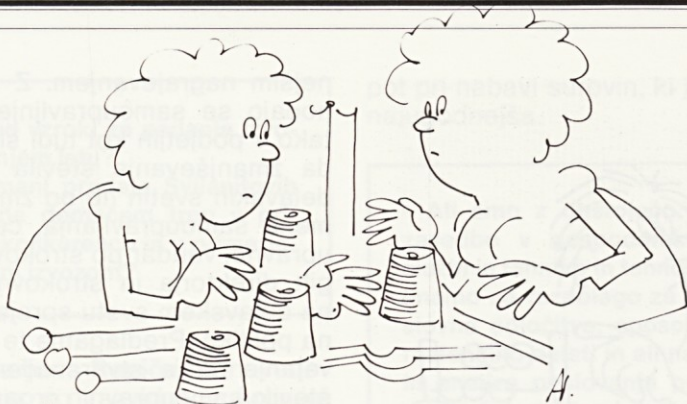
Bogo Wiegele: Obdobja samoupravljanja, ki naj bi imelo prednost v medsebojnem dogovarjanju, očitno nismo uresničili kot smo želeli. Bili smo premalo učinkoviti, stopnja zavesti in morale pa ni bila na takšni višini, da bi kot posamezniki oz. družba kot celota živeli v skladu z ustvarjenimi rezultati. Kapitalizem je rešil vprašanje stimulacije za rezultate dela, vendar je odmerjanje posamičnih pravic tesno povezano z ustvarjenim dobičkom in o njem odloča lastnik kapitala. Zaradi navedenega mislim, da direktno prenašanje konkretnih rešitev iz kapitalizma v naše razmere ni možno, če nismo uredili tudi osnove oz. temeljev sistema. Prav je, da vodje dela in poslovodni delavci odločajo o vodenju, o prerezporejanju delavcev, izrekajo disciplinske ukrepe in odločajo o višini OD delavca. V naših razmerah pa je delna pomanjkljivost, da bodo to opravljali na osnovi zaupane jim funkcije za tuj račun, za »družbena« sredstva. Organi kontrole in odgovornosti, so sicer tudi pri nas opredeljeni, vendar manj učinkoviti, kot je to na zahodu.

V danih okvirih pa se bomo morali prilagoditi, da bi bili pri samoupravljanju, vodenju in delu čim bolj učinkoviti. Prilagajanje tržnemu gospodarstvu in povečevanje poslovne uspešnosti si s svojega področja dela predstavljam z racionalizacijo samoupravljanja, smotrnejšim zaposlovanjem in stimulativ-

nejšim nagrajevanjem. Z novo zakonodajo se samoupravljanje zmanjšuje tako v podjetjih kot tudi širše. Mislim, da zmanjševanje števila delavcev v delavskih svetih ne bo zmanjšalo pomena samoupravljanja, če se samoupravno, vendar po strokovnih predlogih direktorja in strokovnega kadra, na delavskem svetu sprejema poslovna politika. Predlaganje te in njeno izvajanje pa je stvar vodenja. Manjše število samoupravnih organov, manjše število delegatov in obravnavanje istih zadev na enem ali več organih pomeni tudi racionalizacijo in povečanje učinkovitosti. V letu dni smo n.pr. na vseh treh delavskih svetih obravnavali kar 36 istih gradiv in za ta del samouprave lahko trdimo, da ni bil dovolj racionalen. S prenosom zadev na vodenje pa se bo povečala tudi odgovornost vodilnega in strokovnega kadra do predlogov, saj so razmejitve o predlogih in odločitvah sedaj bolj razmejene in je bolj razumljivo, da so vodje dela in strokovni delavci odgovorni za svoje predloge in izvajanje sprejetih poslovnih odločitev.

Pričakovati je, da se bo v krajšem obdobju povečala nezaposlenost zaradi zmanjševanja neproduktivne zaposlenosti. Večja učinkovitost bi nato morala zagotoviti sredstva za razvoj in novo proizvodnjo. V Svilanitu prevladuje stališče, da smo dovolj veliki in se fizični obseg proizvodnje ne bo povečal. V letu dni se je zaposlenost zmanjšala za 20 delavcev z naravno selekcijo, mislim, da bi takšen rezultat lahko dosegli tudi v naslednjem letu. Zagotavljanje nivoja proizvodnje pa naj bi dosegli z notranjim prerazporejanjem delavcev. Z drugačno davčno politiko pa bi morali gospodarstvo in obrt stimulirati za novo proizvodnjo in odpiranje novih delovnih mest ter s tem zmanjševati nezaposlenost.

V letu 1990 naj bi sprejeli kolektivne pogodbe, ki bodo spodnja meja delavčevih pravic. Na osnovi tega in zakonodaje s področja delovnih razmerij bomo v naslednjem letu dograjevali tudi pravila našega nagrajevanja po delu. Pomanjkljivosti, ki jih sedaj ugotavljamo so, da so slabi delavci sedaj predobro plačani in dobri premalo stimulirani. Nerešeno je vprašanje nadomestila za bolniško, saj ocenjujemo, da imamo precej delavcev, ki so sicer malo bolni, pa se jim splača biti v bolniškem staležu in se zato razmišlja o stimulaciji za prisotnost na delu. Zakon omogoča in nalaga direktorju in poslovodnim delavcem ocenjevanje prispevka delavca k rezultatom poslovanja in naj bi zato osebno oceno imeli vsi delavci. Razmišlja pa se tudi o tem, da bi vodje dela imeli možnost vpliva na višino grupe dela glede na delavčevo delo in njegov rezultat. Pri tem bo potrebno zagotoviti določeno objektivnost, saj se ta razlikuje, če bi

VČASIH SEM SE LAHKO VSAJ NA SEJAH
DELAVSKEGA SVETA IN NA SEJAH OSTALIH
SAMOUPRAVNIH ORGANOV SPOČILA, SEDAJ
PA SAMO DELO ... DELO ... DELO ...!

delali s svojim kapitalom, in bili odvisni od dobička, kot pa, če delamo z družbenimi sredstvi. S kriteriji nagrajevanja pa bi morali zagotoviti tudi primerno stimulacijo za dobro gospodarjenje s sredstvi in denarjem, pri teh kriterijih pa nam največ preglavic dela prav inflacija.

V novih razmerah gospodarjenja bomo morali vse manj razmišljati o pravicah, ki jih imamo, več pa o tem, kaj lahko pričakujemo na osnovi prizadevanj pri delu in na osnovi rezultatov dela in poslovanja. Zgledovanja po tržnem gospodarstvu in kapitalizmu ni samo po plačah, temveč mora biti tudi po delu in predvsem rezultatih dela. S temi pa zaenkrat močno zaostajamo in zato zaostajamo tudi pri plačah in standardu.

– Kako vi gledate na obseg proizvodnje TOZD FROTIR. Prodaja zadnje čase ne poteka več tako dobro kot v preteklosti in zaloge se kopičijo. Ali ni mogoče sedaj, ob uveljavitvi beneficirane delovne dobe pravi trenutek, da razmislimo o zmanjševanju obsega proizvodnje?

Florijan Torkar: Obseg proizvodnje v TOZD-u Frotir je v letošnjem letu v planskih okvirih.

V mesecu oktobru smo v tkalnici frotirja znižali obseg proizvodnje v nočni izmeni za eno grupo strojev t.j. devet statev. Za to znižanje smo se odločili predvsem zaradi bojazni, da bo prišlo do znižanja povpraševanja na trgu zaradi predvidenih novih plačilnih pogojev na domačem trgu.

Ko so bile aktivnosti s kupci v večji meri že zaključene in so kupci pristali na nove pogoje, je nastopil nov trenutek, t.j. prekinitev gospodarskih odnosov Srbije s Slovenijo. Posledic omenjenega ukrepa še ne moremo v celoti oceniti, vendar po prvih reakcijah je jasno, da bo ta ukrep prizadel tudi našo prodajo.

Vprašanje, ki mi je postavljeno, moj pogled v nastali situaciji, nasproti raz-

misleku o zmanjševanju obsega proizvodnje ob napovedani beneficirani dobi tkalcev. Vprašanje bomo sigurno reševali v sklopu vseh vprašanj v novo nastalem položaju, ki je nastopil na domačem trgu. Zaradi beneficirane dobe tkalcev, bo več tkalcev izpolnjevalo pogoje za upokožitev. Strokovni delavci smo pripravili poimenski seznam in časovno opredelili, kako bomo zamenjali manjkajoče tkalce. Delno smo začeli priučevati nove tkalce, pripravili plan nadaljnega zaposlovanja in vzgojo delavcev.

Obsega proizvodnje s temi ukrepi nimamo namena znižati, ampak se bomo prilagodili zahtevam trga. V sklopu prodaje bo večji poudarek na proizvodnji za izvoz, vsekakor pa ne bomo zanemarili tudi potreb in možnosti plasmana na domačem tržišču.

– V predlogu statuta podjetja je opredeljeno, da se bo dobiček ugotavljal po posameznem programu, zato naj bi bila proizvodni program frotirja in proizvodni program svile enakovredna. Zakaj je potem v vaši sredini prisoten občutek bojazni in ogroženosti ob ukinitvi TOZD-ov in preoblikovanju delovne organizacije v podjetje?

Marjan Novak: Vsaka sprememba pri organizaciji prinese s sabo tudi določena vprašanja in zato je vsak občutek, naj bo to »bojazen« ali ne, opravičen povsod in ne samo v svili.

Če bo obvladalo tržno gospodarstvo, o katerem se toliko govori in mislim, da je že nastopilo, potem bomo morali tako delati, da bomo poslovali čimbolj ekonomično in bili konkurenčni domači in tuji proizvodnji. V statutu podjetja je še marsikaj odprto in kot je rečeno, se bodo določena vprašanja naknadno vgradila, kar se seveda nanaša na gornje vprašanje. Naše vodstvo in kolektiv v Svilanitu je toliko zrelo in sposobno, da bomo v bodoče tako organizirani, da bomo lahko uspešno gospodarili.

KRONIKA LETA

Slutim vzdihe olajšanja ob slovesu leta, ki je natrosilo veliko temnih senc preteklosti, ki so se leta in leta ovijale v najlepše barve, čeprav smo za mavrico barv čutili pravo resnico. Pa vendar ne takšne, kot nam jo je leto 1989 natrosilo. Mar pomenijo vzdihi olajšanja upanje v zmago razuma? Bojim se, da nam le modrost in delo še lahko ustvarita življenje, ki mu bomo brez lažnivih barv lahko dejali: lepo in prijetno življenje.

Politična dogajanja in vsa raznolikost čutenja in videnja ljudi so razblinila desetletja dolgo vizijo o neki veliki enotnosti vseh, ki živimo na majhni krpi zemlje ob Jadranskem morju – Jugoslaviji. Okusili smo konglomerat različnosti in trpkost, ki ostaja, ne pri naša optimizma. Pa vendar smo zaradi javnega nasprotovanja vsiljevanja logike izrednih razmer ob stavkajočih starotrških rudarjev, sprejemanju dopolnil k slovenski ustavi in odločnem zoperstavljanju mitingaštva v Sloveniji bolj Slovenci; tisti Slovenci, o usodi katerih je že zdavnaj zapisal naš veliki mož Ivan CANKAR: NAŠ NAROD SI BO PISAL SODBO SAM. Nič barskega, nič goljufivega ni v tem, če smo se končno začeli zavedati svojih korenin.

Seveda so se politični pretresi odražali tudi v gospodarstvu. Vsak korak zvezne vlade k gospodarjenju, ki ga pozna ves razviti svet, je boleče obelodanjal napake, ki so leta in leta pehale naše gospodarstvo v revščino. Spoznanje, da smo bili skregani z logiko tržnega gospodarjenja, da smo si izposojali ogromno denarja za vračanje obresti od glavnice, so najbolj boleča tam, kjer je najbližje resnici. Bo klic k razumu končno zmagal tudi tu?!

Proizvodnja TOZD FROTIR – kvaliteta in asortiman imata svojo ceno

Leto v zatonu ne bo zapisano med tiste zgodovinske mejnike, ki so investicijska vlaganja vodila k povečanju proizvodnje, temveč izrazito v cilju izboljšanja kvalitete in bogatejšemu asortimanu.

Na klasičnem delu asortimana je čutili umikanje valk programu. Povpraševanje po čim bolj pestrem valk programu je že dalj časa prisotno na tujem tržišču, vse bolj pa ga zaznavamo tudi na domačem. Enako zanimanje se odraža tudi pri konfekcijskih in drobnih iz-

delkih, zato smo tkaninam dodali dve novi valk kvaliteti. Veliko sprememb pa je prisotnih tudi na vzorčnem delu metraže.

Na zunanjem trgu je zmanjšano zanimanje za izdelke v velur kvaliteti, vendar menimo, da bo ta asortiman še zanimiv, zato se iščejo ustrezne rešitve, da bi ga kljub trenutnemu »razpoloženju« trga ohranili v svojem programu izdelkov.

Kopalni plašči dobivajo končno podobo – za izvoz ali domači trg?

To je zahteven program proizvodnje. Veliko dela je bilo namenjenega izboljšanju kvalitete. Žal smo tu zelo omejeni: zanj je potrebna zelo kvalitetna surovina, prisotne pa so tehnološke omejitve, ki jih imamo na predelavi pri oplemenitenju.

V tem letu smo se srečevali tudi s pomanjkanjem barvil – rdeče, violet in črne, kar je zahtevalo menjavo barvnih nians, vse to pa je privedlo do precejšnjih motenj v proizvodnji.

Občuten je bil tudi padec proizvodnje izdelkov za hotele; skušali smo ga zapolniti s tkanjem plažnih brisač in ponudbo v izvozu, vendar je velikost teh izdelkov za izvoz manj zanimiva.

Kvaliteta, kvaliteta in še enkrat kvaliteta – to nam je uspelo korenito izboljšati pri »pilingu«, ki se je dalj časa pojavljal pri enobarvnih valk brisačah, imenovanih AZUR. »Nadloge« smo se uspešno »znebili«.

Temeljito se bomo lotili izboljšanja kvalitete brisač z žakardskimi bordurami.

Sicer pa je bila proizvodnja frotir izdelkov vse leto zelo uspešna, zelo ugodna pa je bila tudi njihova prodaja vse do poznih jesenskih mesecev. Ob zmanjšanem zanimanju tujega tržišča je bila prodaja na domačem trgu več kot dobrodošla.

Na področju vzdrževanja in energetike so skoraj vse delo na investicijskem vzdrževanju opravili domači delavci. Zaključena so bila dela na razširitvi konfekcije s prizidkom. Predvsem so se opravljala večja dela na električnih, vodovodnih in paravodnih instalacijah. Nakup strojev za tkalnico frotirja in barvarno pred leti nam je v letošnjem letu nalagal velike obveznosti.

Delovni utrip v TOZD SVILA

V letu 1989 je bilo tkanje v tkalnici svile zelo pestro. Tkali so se izdelki iz najrazličnejših materialov – od najfinjših svilenih do toplo mehkih volnenih izdelkov. Spomladi je bilo preko naših zastopnikov zaključeno precej jesensko zimskih artiklov, zato je bil precejšen del proizvodnje v tkalnici usmerjen v proizvodnjo zimskih artiklov. Izdelano je bilo precej novih vzorcev za šale in volnene rute. Stekla je tudi proizvodnja artiklov iz čiste volne. Na področju izdelkov iz svile je bilo vzorčenje usmerjeno na velike žakardske vzorce za kravate, rute, itd. Celotni strojni park v tkalnici se je izboljšal z dokončno preureditvijo vseh galirung iz uteži na gumice.

Glede celotnega asortimana, tako svilenih kot volnenih izdelkov, je bil program tako bogat, da so bili kupci navdušeni, ker so se na enem mestu lah-

Kravata mora biti lepo zašita

ko odločili za nakup celotnega asortimana modnih dodatkov: od vseh vrst modnih krav (poliester, čista svila), krav (z iglami, vseh vrst metuljčkov, robčkov, volnenih in svilenih šalov ter rut raznih dimenzij 70 x 70 do 140 x 140 cm. Občuten skok v paleti izdelkov je bil v kravatah iz čiste svile, po katerih se je povpraševanje izredno povečalo.

Asortiman iz domačih materialov smo dopolnjevali z asortimanom domačih proizvajalcev (Sukno Zapuže) in z

uvozom. Tako, da nam v bogati ponudbi ni manjkalo skoraj ničesar.

Povečano delo v konfekciji svile se je, namesto zaposlovanja novih delavcev, zelo uspešno reševalo s šolarji, delom na domu ter konfekcijo PLAVA LAGUNA Poreč.

Uspešno je potekala tudi prodaja v brezcarinskih prodajalnah. Izdelanih je bilo tudi približno 60.000 kom modnih dodatkov za izvoz za nemško firmo Dürr oz. letalsko družbo Lufthanso.

Uspešno je stekla proizvodnja linija na konfencioniranju krav (iz čiste svile in z nakupom dveh likalnih strojev bo ta linija zaključena, tako da bo proizvodnja krav (zadovoljevala tako po kvaliteti kot kvantiteti evropskim normativom).

Težave zaradi neuravnovesja med prodajnimi in nabavnimi pogoji

Svilanit zapade v letu 1989 v finančne težave, ki so posledica neuravnovesja med prodajnimi pogoji in pogoji nabave. Razkorak je bil velik kar 60 dni. Rešitev iz teh finančnih težav se izvaja s spremembo prodajnih pogojev: neto plačilni roki so skrajšani iz 90 na 45 dni, v nabavi pa se roki plačila podaljšujejo iz prejšnjih 15 na 30 dni. Obveznosti, kot so obresti, ne plačujemo redno in se pustimo sodno preganjati.

Zato se gospodarsko finančna služba z delno reorganizacijo po referatih prilagaja zakonskim spremembam, zlasti na finančnem področju, kjer se uvaja novo delovno področje finančnega izterjevalca. Večja pozornost se posveča saldakontu kupcev.

Živahno tudi na področju obračunske zakonodaje

Na področju računovodstva je obračunska zakonodaja v letu 1989 zelo pestra:

Prehod na sistem fakturirane realizacije je pomembna novost – celotni prihodek se zdaj formira na podlagi pro-

Kako smo rastle?

Kdo:	4.1.1989	1.12.1989	Indeks
Ameriški dolar	5.203	80.613	1.549
Nm 40/2 – preja	21.300	461.900	2.168
Uvožen material	2.946	45.245	1.536
Embalaza	16.212	281.166	1.734
	(16.1.1989)		
Sukanec	5.732	120.510	2.102
Transport (relacija Litija)	321.700	4.500.000	1.399
Plinsko olje	1.390	49.000	3.525
Električna energija	224,24	4.206	1.886
Industrijski plin	577	11.140	1.931

dane in fakturirane realizacije, ne glede na to ali je fakturirana realizacija poplačana ali ne. Po prejšnjem sistemu obračuna plačane realizacije se je celotni prihodek formiral le v tisti velikosti, s katero je bila prodaja tudi poplačana. Edini pogoj je – da kupec blago prejme.

Začetek leta prinaša bistveno spremembo v obračunski sistem: namesto dohodka poznamo zdaj bruto dobiček. Osební dohodek zdaj ni več del čistega dohodka, ampak je strošek.

»Tovarniško spričevalo« devetmesečni prodaji:

*ZU (zelo uspešno) v široki potrošnji
MU (manj uspešno) v hotelirstvu in izvozu*

Brisače in plašči za široko potrošnjo na domačem tržišču so se do zadnjega tromesečja izredno dobro prodajali. Naši sodelavci iz komercialne so temeljito zarezali ledino v »terensko« delo, skupna vlaganja v trgovino so bila učinkovita, svoje pa je dodala tudi propagandna aktivnost. Rezultat: skoraj tretina več prodanih izdelkov kot lani.

Čeprav se je enak trud vlagal tudi v prodajo hotelskih brisač, kjer se že nekaj let čuti padec prodaje, pa ta ni rodil sadov. Konkurenca, predvsem pa Frotea Čitluk nas je temeljito izrinila s kvalitetno enakimi brisačami, a bistveno cenejšimi in z ugodnejšimi plačilnimi roki. Zaradi reklamacij nas je konkurenca v celoti zamenjala v nekaj eminentnih hotelih.

Če je za domači trg široke potrošnje še zanimiva klasična brisača, je na evropskem trgu to že preživet asortiman. Skoraj v celoti jo je zamenjal enojni valk frotir z bogato paleto barv,

Na prvem letošnjem modnem sejmu, na ljubljanski Modi smo za pravo malo lekci-jo tržnega sejemskega nastopa prejeli zlati MM. Tako je bilo zapisano: »Čeprav stisnjeni v ozek hodnik med druge razstavljalce so svoj, pravzaprav, majhen razstavljeni prostor prelevili v pravi mali tempelj postmodernistične svetlobe...«

z različnimi bordurami in aplikacijami. Ob ponudbi preživetega asortimana smo hoteli iztržiti preveč, saj je podoben asortiman iz Daljnega vzhoda, Braziliije in Portugalske skoraj za polovico cenejši. Svetla točka izvoza je prodaja v Duty Free-jih.

Negotovo zadnje tromesečje leta

Ker je inflacija že v poletnem času začela preraščati v hiperinflacijo, niti hitri in zelo visoki dvigi naših prodajnih cen niso mogli reševati problemov rokov plačil, dolgih 90 dni pri grosistih in 60 dni pri maloprodaji. Pri prvih korakih dogovarjanja skrajšanja plačil s trgovci, nas je dohitel Odlok o formiranju cen pri proizvajalcih in v trgovini. Radikalno je posegel v plačilni rok, najprej 8 dni, kasneje 15, zaradi hudih pritiskov trgovcev pa je obveljal 30–45 dnevni rok plačila.

Zaloge se večajo, prodaja je razpolovljena

Takšna situacija je že v mesecu oktobru razpolovila prodajo.

Vztrajamo na zastavljenih 30-dnevnih plačilnih rokih. Zakaj? Tudi takšna prodaja nam da boljši finančni učinek, kot pa če bi prodajali za plačilo čez 90 dni. Skoraj vsak dan pa se pojavi kakšen nov podpisnik naših plačilnih pogojev, kar nam daje upanje, da bo red na področju plačevanja obveznosti moral premagati nered, ki ga razviti svet ne pozna.

Rešitev je znana že dolgo

Zgledovati se bomo morali po zahodni ekonomiji: razvijati svoj asortiman vsaj tako hitro kot konkurenca ter si tako ob trdem in stroškovno učinkovitem delu ohraniti svoj tržni delež.

Svilanitovi izdelki iz tovarne po proizvajalčevi ceni

Pomembna novost je prehod iz maloprodajnih cen na proizvajalčeve cene. Proizvajalčeva cena zajema stroške proizvajalca in dobiček, k tej pa trgovec doda sam svoje stroške poslova-

nja in k temu še prometni davek. Zato se cene naših izdelkov zdaj v trgovinah razlikujejo. »Svobodo« nadgradnje cen si določa zdaj trgovec sam, vsekakor pa si bo prizadeval s čim manjšimi stroški prislužiti vsaj tistih 25% vrednosti cene izdelka, ki jo je pred tem dobil od proizvajalca v maloprodajni ceni.

Svilanit v svetu – leto 1989 se ne sme ponoviti

V letu 1988 je cena bombaža na svetovnem trgu padla za približno 20 odstotkov. To je povzročilo na zahodnoevropskem trgu, kamor Svilanit izvažajo, znaten padec cen izdelkom iz frotirja. Spremembi nismo sledili in smo vztrajali na doseženih cenah. Rezultat odločitve je naslednji:

Brisač smo izvozili le 72%, konfekcijskih izdelkov pa 45%, ali povprečno 57%-na realizacija plana v letošnjih desetih mesecih.

Zlasti problematičen je torej izvoz konfekcije. Zakaj?

– Novo vodstvo pri našem najstarejšem in največjem kupcu – firmi Egeria je radikalno preračunalo stroške uvoza in zahtevalo drastično znižanje cen za 30%. Čeprav smo kasneje na nižje cene pristali, je bilo naročil bistveno manj kot v letu 1988. V glavnem naročajo le plašče iz žakardnih tkanin, ki zasedajo velik del metražnih statev.

– Drugi največji kupec plaščev – firma Fraling – je zmanjšala naročila že v letu 1988, saj so se jim že lani zdeli enobarvni plašči (enostavni modeli) predragi. Ceneje so jih dobili iz Turčije, Portugalske in Braziliije. Že lani so planirali uvoz 40.000 plaščev in toliko so jih letos tudi kupili.

Nismo zapirali oči pred težavami v izvozu, zato se je vse leto 1989 »osvajal« zahodnoevropski trg, ZDA in Kanada. Vendar je prostor pod evroskim in ameriškim soncem v senci izredno močne konkurence, enakovredne po kvaliteti in ugodnejše po ceni, težko najti. A nova dogovarjanja nam dajejo upanje v uspeh. Vsekakor pa bosta kvaliteta in poslovnost edina, ki nas bosta rešila iz sive »gneče« ponudnikov na zahodnem tržišču.

Padec izvoza brisač je sicer manjši, a smo zaradi previsokih cen na nekaterih zahodnoevropskih trgih in na ameriškem trgu popolnoma izpadli. Pot nazaj bo zelo težka.

Zares svetla točka v izvozu je prodaja v prostocarinskih prodajalnah. Promet je tu izredno narasel in bo letos predvidoma dosegel vrednost 450.000 DEM, kar realno pomeni 8% celotnega izvoza.

Povečal se je tudi izvoz TOZD SVILA – tako v prostocarinskih trgovinah, kot tudi redni izvoz (Bližnji vzhod) in »lohn« posel (ZRN).

Kako vidimo leto 1990?

Cena preje iz bombaža se je na svetovnem trgu v letošnjem letu spet drastično dvignila, celo za več kot 20%. Pa tega nismo občutili pri prodaji lastnih izdelkov, ampak, žal, pri uvozu preje iz Turčije. Zato cene izdelkom zopet rahlo rastejo, to pa ne pomeni, da bodo cene naših izdelkov kar takoj poskočile. Masovna cenena ponudba tega ne dovoljuje. Zato se za cene s tujimi kupci dogovarjamo le za prvo tromesečje oziroma šestmesečje prihodnjega leta.

Prav na koncu leta je v tovarni čutili močan utrip proizvodnje izdelkov za ponudbo v izvozu: če bo kvaliteta pričakovana, vzorci po okusu kupcev in roki izpolnjeni, potem se izvoz 1989 v prihodnjem letu ne bi smel ponoviti! Naš cilj je 10 milijonov DEM.

Po stopinjah Zakona o podjetjih

... da bomo tudi Svilanit podjetje. Narredili bomo križ čez »tozde«, »ozde«, »pozde« – veleizume samoupravljanja, pa tudi »sisov« in vseh mogočih komisij Statut podjetja ne omenja več. Vse v cilju tržnega gospodarjenja; mikaven cilj, ki bo za mnoge trd in grenak oreh. Kaj pa samoupravljanje? Imeli ga bomo le toliko, kot si ga bomo ustvarili z rezultati dela.

Bo Svilanit podjetje z dvema proizvodnima programoma – frotirjem in svilu že zadnje dni leta 1989. Bo, če ga bomo sprejeli z referendumom 19. decembra 1989.

Veroniki poti na »šiht« seveda še niso štete, a nekaj let se bo z beneficiranim stažem le nabralo

Beneficirani staž za tkalke

Slovenskim tkalkam in predicam so končno priznali tisto, kar jim pripada – beneficirani staž. Za vsakih 12 mesecev dela se prizna 14 mesecev zavarovanja. Seveda so tega naše tkalke vesele, ampak čez noč se pa tudi ni enostavno sprijazniti z mislijo, da so poti na »šiht« štete.

Praznik medsebojnega pogovarjanja

Prvi pomladni dan smo v Svilanitu pozdravili na svojstven način. Z ustnim časopisom. Ta prastara oblika pretoka informacij od človeka k človeku je ponovno zaživela letos v naši tovarni. Osrednjo temo smo namenili medsebojnim človeškim odnosom – tudi za tovarniškimi vrati. Od 196 anketiranih delavcev jih je 160 odgovorilo, da so odnosi v tovarni dobri. Profesorica Manca Košir je svoj »pismeni« komentar vpletla: »Pri najboljši volji nisem mogla iz ankete potegniti veliko kritičnih pripomb in jeznih besed. Pa sem jih hotela, saj kakšna tovarna pa je to, kjer je tričetr ljudi tako zadovoljnih, kot je pokazala študentska anketa? Je Svilanit kakšen samoupravni »izum« ali gre za kaj drugega? Kaj če je Svilanit lastovka, ki naznanja prve tržne odnose in konkurenčno gospodarstvo? Ampak tam v »gnilem kapitalizmu« se delavci velikokrat slabo počutijo, govorijo o odtujenosti, o osamljenosti ... Tam je redko slišati besede: rad imam tovarno, tovarna mi pomeni vse...«

Dopustniški cukерček v Atomski vasi

Za praznik dela so se odprla vrata čednega apartmaja v bungalovu v Atomskih toplicah. Zdravilni vrelci so imenitna žavba za vse mogoče tegobe, očarljiva in zdrava podoba zdravišča pa je mamljiva tudi za vse, ki si tam želijo le pravega miru in počitka.

Tovarniški praznik v dveh dejanjih

Imeli smo naš praznik; letos malo drugače. Naši sodelavci, ki so praznovali okrogle jubileje so ga praznovali že dopoldan 23. septembra na svečani

Čestitka za praznik iz otroških ust je vedno najbolj prisrčna

Ga bomo berača oblekli in obuli, ali prodali?

Vprašanje staro že nekaj let je spet razburjalo zadnji poletni mesec, odgovora nanj pa še zadnje dni v letu ne vemo. Da ne bo ugibanj, v mislih imamo usodo našega počitniškega doma na Rabu.

seji delavskih svetov in tu prejeli priznanje za dolgoletno delo. Na prazničnem večeru pa smo se jim pridružili vsi, ki smo želeli skupaj s tovarno praznovati njenih enainštirideset pomladi.

Zdrav duh v zdravem telesu

Peščica »Svilanitovcev« ga je še izkazovalo na tovarniških tekmovanjih, eni pa so jo mahnili po pastirski stezi na Korošico. Eni in drugi so bili zadovoljni, kako pa je s tistimi, ki so ostali doma, se ne ve.

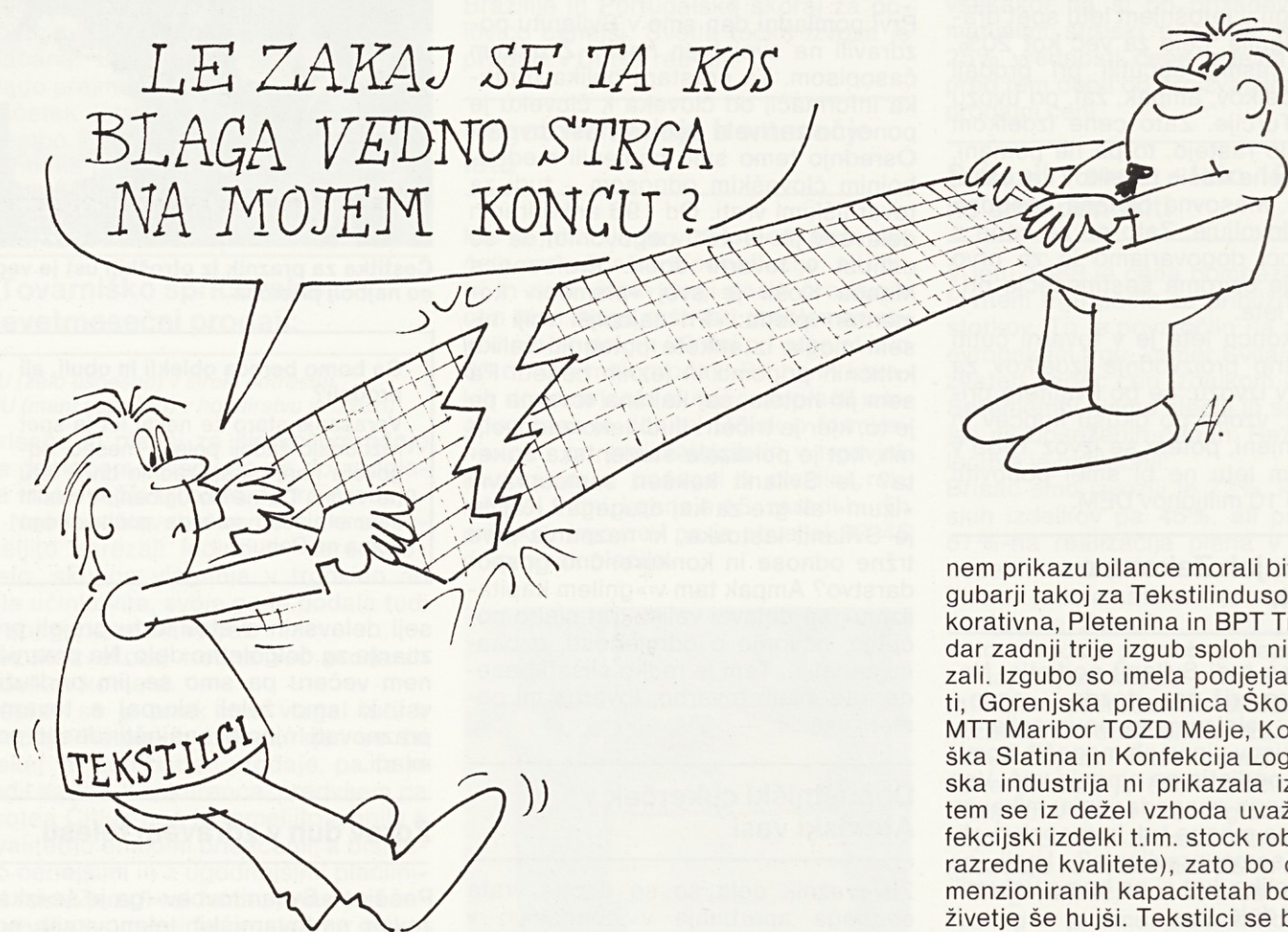
Brez sindikata ne gre!

Naš sindikat nas je letos vabil na prvomajski piknik v Kamniško Bistrico, popeljal nas je na izlet med prleške gorice, »zrihtal« pujska za skrinjo, zdaj pa že – za devetimi gorami – pripravlja pisane zavitke za naše malčke.

Kako postavni so naši gasilci in kako čedne so naše gasilke! V mislih se že pripravljajo na svečani jubilej v porajajočem letu

SLOVENSKI TEKSTILCI BIJEJO PLAT ZVONA

Dne 11. decembra je republiški odbor sindikata delavcev tekstilne in usnjarsko predelovalne industrije (v nadaljevanju ROS) med drugim razpravljati tudi o velikih težavah teh dveh panog, ki so se še povečale z bojkotom prodaje izdelkov na področje Srbije. V najtežjem položaju sta TOPER in ALMIRA, ki sta doslej prodali preko 35% svojih izdelkov na ta trg.

Za delegate je bila problematika pripravljen na skupščino v januarju in kongres ZSS drugotnega pomena, saj smo največ pozornosti posvetili poslovanju tekstilcev in usnjarjev.

Predsednik odbora tov. Alojz Omejc je uvodoma opozoril na zelo slabo likvidnostno situacijo, ki je trenutno katastrofalna, saj podjetja najemajo drage kredite, z rastjo deviznega tečaja se povečuje inflacija, povečujejo se stroški, rastejo zaloge gotovih izdelkov, tako da trenutno sploh ni moč videti izhoda iz te situacije.

Branka Novak, sekretar ROS, nas je seznanila s potekom in razreševanjem neenakopravnega položaja obeh panog v odnosu na ostale, ki namesto razbremenitev prinaša samo nove obremenitve. Že na prejšnjih sejah je

bila Izvršnemu svetu Slovenije ter Zveznemu odboru delavcev tekstila, kože in obutve podana zahteva po nujnosti olajšav, vendar vsi dosedanja ukrepi inštitucij niso prinesli željenih razbremenitev. Od spomladi, ko poteka intenzivna akcija ROS-a za rabremenitev panoge, se je tudi zaradi obljub IS Slovenije, da bo razrešil težaven položaj tekstila, odstopilo od generalne stavke tekstilcev.

Sekretar Poslovnega združenja tekstilne industrije Slovenije Vili Tomat je na kratko analiziral stanje v tekstilu nasploh, kjer je največji problem DENAR, ki ga ni v bankah, kaj šele v podjetjih za obratna sredstva in osebne dohodke. Po podatkih se iz meseca v mesec slabšajo rezultati poslovanja in osebni dohodki tekstilcev (predstavljamo 10% zaposlenih v gospodarstvu Slovenije), ki zaostajajo za 13% v industriji ter 17% za povprečjem gospodarstva, konfekcionarji pa zaostajajo celo za 25%. Več kot polovica delavcev v tekstilu ne prejema niti zjamčenega OD, ki znaša za december 18.370.000 din. Podatki o poslovanju v letošnjih devetih mesecih ne izkazujejo realnega stanja, ker bi ob pravil-

nem prikazu bilance morali biti med izgubarji takoj za Tekstilindustrom še Dekorativna, Pletenina in BPT Tržič, vendar zadnji trije izgub sploh niso prikazali. Izgubo so imela podjetja Induplati, Gorenjska predilnica Škofja Loka, MTT Maribor TOZD Melje, Kors Rogaska Slatina in Konfekcija Log. Volnarska industrija ni prikazala izgub. Ob tem se iz dežel vzhoda uvažajo konfekcijski izdelki t.i. stock robe (drugo razredne kvalitete), zato bo ob predimenzioniranih kapacitetah boj za preživetje še hujši. Tekstilci se bodo morali zaradi tega in zaradi bojkota Srbije preusmeriti v »lon« posle, v drugi fazi pa opredeliti za izvoz lastnih izdelkov.

Kako tehnološko zaostajamo, pove tudi obisk italijanskega strokovnjaka v eni od slovenskih predilnic, ki pravi, da imamo pridne roke predic, vendar s 30 let zastarelo opremo ne bomo mogli v Evropo. V tekstilu ni akumulacije za investiranje, ker se podjetja dnevno borijo le za preskrbo s surovinami in za osebne dohodke, to je za golo preživetje.

Razprava delegatov na republiškem odboru je bila dokaj burna in konkretna. Delegat iz mariborskega MTT je zahteval, da naj se že enkrat naglas pove, da podjetja najemajo drage kredite za plačevanje obveznosti – gotovine družbenim dejavnostim. Tudi tem bi se morala bistveno oklestiti režijska, vključiti se morajo v tržno gospodarstvo in vzpostavijo naj se enaka merila za gospodarstvo in negospodarstvo. Med drugim problem MTT – TOZD Melje ne more biti več lokalnega, temveč mora postati republiškega značaja, ker gre za obstoj 2250 ljudi v primeru stečaja te delovne organizacije.

Kritično je bil izpostavljen problem nizkih osebnih dohodkov v tekstilni in-

dustriji. Tekstilci vseskozi močno zaostajajo z osebnimi dohodki, še zlasti konfeksionarji. Šolniki in zdravstvo zagrozijo s stavko, osebni dohodki se jim popravijo, gospodarstvu pa se dvigne prispevna stopnja za rešitev njihovih OD. Potrebno bo voditi bitko za dvig naših OD od občine, preko republike do zveze, da se že enkrat postavi realna cena dela tekstilcev ter s tem dvigne motivacija za delo, četudi na račun večjih izgub delovnih organizacij. Vodstvo podjetij bi se bolj moralo zavzemati za višji OD zaposlenih in ne pristajati na nizke OD. Apelira se na sindikalna vodstva, naj na občnih zboraht zahtevajo enakopraven položaj z drugimi panogami tako pri OD in pri drugih obremenitvah. Ne smemo pristajati na nizke OD in posledice teh, ko naši upokojeni sodelavci nimajo niti za golo preživetje. Če se enakovrednost ne zagotovi, naj tekstilec ne bo nerodno zahtevati dosega tega cilja s stavko.

Podoben gmotni položaj imajo tudi usnjarji, ki so na seji ROS kritično izpostavili neodgovorno obnašanje Poslovnega združenja usnjarsko predelovalne industrije Slovenije, ki ne daje podatkov republiškem odboru sindikata in se premalo zavzema za razreševanje problemov te industrije, ki tudi pri osebnih dohodkih niso prav nič zavirljivi.

Ob zaključku burne seje ROS tekstilne in usnjarsko predelovalne industrije so bili poleg sklepov o izvedbi skupščine 19. januarja 1990, sprejeti še naslednji SKLEPI:

- z odgovorom Izvršnega sveta SRS nismo zadovoljni, naporji so bili sicer vloženi, vendar ni učinkov razbremenitve,

- ob zaključnem računu za leto 1989 naj se prikažejo pravilni bilančni podatki in ne da se »kozmetično« popravljajo,

- vložijo naj se vsi naporji republiških organov za odpravo likvidnostnih težav in medrepubliških zapor,

- republiškem odboru sindikatov iste dejavnosti Srbije se pošlje oster protest, ker ni zagotovljeno normalno poslovanje in obenem pada ostra kritika zvezni vladi, ker popušča lokalnim interesom,

- republiški odbor zahteva, da se ceni dela da ustrezno vrednost in da se zagotovi materialna ter socialna varnost tekstilcev, da je zagotovljen vsaj minimalni zjamčeni OD in ustrezno razmerje.

S tem namenom se ustanovi Odbor za pripravo stavke tekstilcev, ki naj ob zaključnih računih pregleda podatke, prav tako pa oceni rezultate razbremenitev. Če navedeni problemi ne bodo razrešeni, se po 15.3.1990 organizira generalna stavka slovenskih tekstilcev.

Anka Hubad

STATUT PODJETJA KORAK V SVETLEJŠO PRIHODNOST!

V mesecu decembru razpravljamo v podjetju o najpomembnejšem temeljnem aktu – STATUTU, ki ga bomo 19. decembra sprejemali z neposrednim odločanjem na referendumu.

Leta 1974 smo ob ustanovitvi temeljnih organizacij sprejeli štiri statute: TOZD Svila, TOZD Frotir, DSSS in statut delovne organizacije Svilanit. V njih smo veliko napisali o pravicah, manj pa poudarjali odgovornosti in obveznosti zaposlenih, izhajajoč iz dela. Tem aktom je sledil še samoupravni sporazum o združevanju temeljnih organizacij v delovno organizacijo Svilanit.

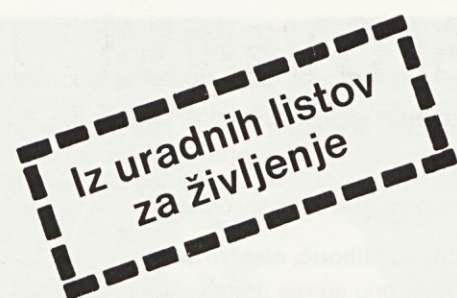
Kaže, da nas je med drugim tudi to pretirano normativno urejanje in birokracija na vseh nivojih od tovarne do federacije spravila v politične in gospodarske težave.

Z zakonom o podjetjih je prepuščena podrobnejša ureditev statuta podjetjem, ki se morajo organizirati v okviru novega zakona do 1.1.1990. V Svilanitu se bomo na referendumu odločali o tem, da naj bi bil Svilanit družbeno podjetje s popolno odgovornostjo.

Sprejetje statuta v predlagani obliki bistveno zmanjšuje samoupravne pravice delavcev pri odločanju, to pomeni manj sestankov, pa tudi manj komentarjev v delovnih sredinah. Vsi zaposleni naj bi se čim bolj posvetili delu in odgovornostim iz dela.

Po novem na nivoju podjetja ostane le en delavski svet kot organ upravljanja, njegov izvršilni organ je komisija za delovna razmerja v zmanjšanem sestavu in disciplinska komisija. Delovala bo tudi 5-članska delavska kontrola z nalogo, da nadzira izvajanje samoupravnih aktov, sklepov delavcev, ekonomsko upravičenost uporabe družbenih sredstev ter izvajanje dogovorjene razvojne politike podjetja in zaščite delavcev. Nova zakonodaja in statut dajeta direktorjem večje pristojnosti odločanja o poslovnih politikah, razvojnih programih in kadrovanju.

Ob tem upamo, da zaradi spremenjene zakonodaje, to je ukinitve temeljnih organizacij, tudi v bodoče ne bo prihajalo do zaostrovanj med proizvodnima programoma svile in frotirja, saj nas morajo zaostrene gospodarske in politične razmere še bolj povezati v eno skupnost delavcev družbenega podjetja Svilanit.

Pa prisluhnimo, kaj o statutu kot o temeljnem aktu podjetja, menijo strokovni delavci in ostali zaposleni, ki so predlog statuta pripravili in drugi, ki so se z njegovo vsebino seznanili na zboraht delavcev.

Bogo Wiegele, vodja spl. kadr. službe:

Kako bi preprosteje rekli, da je Svilanit po novem družbeno podjetje s popolno odgovornostjo?

Podjetje v družbeno politični skupnosti nastopa s svojim celotnim premoženjem, z enim žiro računom in polno odgovornostjo direktorja za zakonitost poslovanja.

Pravimo, da smo v statutu opredelili samo glavne stvari, katere pa so še druge dopolnitve, ki bodo določene v drugih samoupravnih aktih?

Sprejetju statuta bo sledil še Pravilnik o organizaciji podjetja ter pravicah in odgovornostih delavcev, v katerem bo opredeljen tudi razvid nalog in del opisov; marca prihodnjega leta naj bi bil sprejet Pravilnik o delovnih razmerjih in disciplinski odgovornosti. Tema dvema naj bi sledil še Pravilnik o ugotavljanju in delitvi dobička, sredstev za OD in skupno porabo ter povračila dela materialnih stroškov v zvezi z delom. Delovna pravna zakonodaja s področja lastninskih razmerij pa še ni opredeljena s strani zakonodajalca. Vsi ti akti se bodo sprejemali na delavskem svetu, v večini podprti s stališči sindikata in s pripombami iz javne razprave.

Vsem ostalim v anketi je bilo postavljeno le eno vprašanje: *Kako kot delavec Svilanita gledaš na statut kot temeljni samoupravni akt podjetja; da zadostimo zakonu ali pričakuješ kaj drugega?*

Milan Močnik, škrobilec osnov:

Že vrsto let se kar naprej vrstijo razne spremembe zakonov, da imajo ljudje delo in da opravičijo svoje položaje na dobro plačanih mestih.

Pred dobrimi desetimi leti smo formirali TOZD-e in takrat so nam rekli, da morajo biti. Prišli so novi ljudje na dobre položaje, povečala se je administracija; seveda sedaj ko spet spreminjamo zakone, ti ljudje ostajajo in nekam jih moramo dati.

Pričakujem, da se bo s spremembo statuta zmanjšalo število režijskih delavcev in to ne samo v proizvodnji temveč tudi v skupnih službah in da bo kateri od tam prišel nazaj v proizvodnjo. V proizvodnji smo kaznovani za napake, ki jih povzročimo, kar se nam pozna pri oceni in osebnem dohodku, v oteženih pogojih prodaje naj se (ne)uspešnost pokaže v slabi ali dobri oceni tudi pri najodgovornejših za prodajo ali razvoj. Prav sedaj so na vrsti »razvojniki« in »pro-dajniki«, ki naj vložijo vse napore za preus-

meritev programov, iskanje novih rešitev in izdelavo novih artiklov.

Vem, da so povsod še notranje rezerve: sam sem predlagal, naj se ukine kava, čaj, pa cigarete, vendar še ni bilo podpore, naj ostane tako. Vsi skupaj pa bi morali vedeti, da delamo za isti cilj s čimmanjšimi stroški za primeren osebni dohodek.

Zdeno Mihorič, elektro servis:

Direktorju so res dana velika pooblastila in po malem že prihajamo iz socializma v kapitalizem. Z nepravilnimi odločitvami se podjetje lahko hitro zapravi, posledice pa so dolgotrajne in najbolj boleče za delavce.

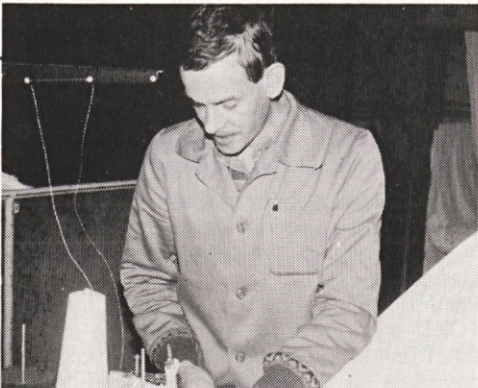
Zdenko Mihorič

Sicer pa v novem statutu ni bistvenih sprememb, pričakoval sem, da se bo zmanjšalo vsaj število direktorjev.

Milena Lombergar, tkalka v frotirju:

Mislili smo, da bo v statutu več sprememb, vendar se bistveno stvari ne menjajo. Ob teh spremembah pričakujemo zmanjšanje režije na vseh koncih in njihovo večjo učinkovitost, prodornost in prilagodljivost novim rešitvam. Prav v sedanjih takih razmerah naj pokažejo svoje sposobnosti, kajti delavec za strojem bo svoje že naredil, če bo treba tudi bolje, kvalitetneje, odgovorneje...

Miha Golob, delavec na strižnem stroju:

Miha Golob

V preteklosti so se mnogi veliko preveč zavedali pravic, pa manj dolžnosti in odgovornosti. V tem podpiram spremembe zakonodaje in statuta ter večjo pristojnost direktorja. Poudarjam pa, da sam akt še ne daje nobene garancije uspešnosti direktorja ob njegovih večjih pooblastilih. Izkušnje nas uče, da slabi direktorji dobijo hitro dobre službe in njihova ekonomska in socialna varnost ni ogrožena. V zadnjem času ob stečajih slišimo, da ob ukinitvah programov in zmanjševanju zaposlenih, ostanejo de-

lavci na cesti, vodilne strukture pa ostajajo iste. Kako naj delavci zaupajo tistim še naprej, ki so podjetje spravili v težaven položaj? Prav ob tem vidim, da v statutu delavčeva pravica ni dovolj opredeljena, pa tudi vloga sindikata ne, ker je premalo samostojen in preveč odvisen od vodilnih struktur. Podjetje večini le pomeni drugi dom in ob požaru pred desetimi leti sem čutil, kot da je bilo meni nekaj nasilno vzetega – možnost dela in zaslužka.

Sonja Svetec, strojna šivilja

V enoti mislimo, da statut ne pomeni posebnih sprememb in smo tudi obravnavo sprejeli bolj kot formalnost, ki pač mora biti opravljena. Ob kakršnih koli spremembah, se vedno bojimo tega, da nas kasneje »udarijo« nazaj, kar med »vrsticami« ne ugotovimo. Kasneje pa rečejo, da je bilo sprejeto na zborih ali delavskih svetih in da v razpravah ni bilo pripomb. Prav zato na vsako menjavo aktov gledamo z nezaupanjem.

Res je, da se na samoupravne akte bolj malo spoznamo, kar se vidi po tem, da Informatorja ne prebiramo, kadar gre za spremembe samoupravnih aktov. Razumevanje te vsebine je težko, velikokrat predolgo in komplicirano. Tudi v bodoče pričakujemo na zborih in na delavskem svetu jasne in preproste razlage.

Stanka Zorman, rezalka po dolžini:

Stanka Zorman

Zdi se mi prav, da bo po novem veliko manj sestankov in da se ob tem zmanjšuje tudi režija. Pričakujem, da se bo s premestitvami našlo delo tudi za tiste režijce, kjer se jim bo obseg dela zmanjšal. Mnenja sem, da naj vsakdo odgovorno in resno opravlja svoje delo in se zaveda svojih dolžnosti.

Rozka Jagodic, Nada Drolc, Anica Sušnik, tkalke v svili:

V enoviti delovni organizaciji se ob enem delavskem svetu zaradi svoje majhnosti v primerjavi s frotirjem bojimo preglasovanja,

Rozka Jagodic

Nada Drolc

Anica Sušnik

kljub temu, da nam zatrjujejo, da se bo o spornih stvareh predhodno dosegel skupen dogovor. V svili smo razmišljali tudi o možnosti odcepitve, vendar se zavedamo, da nimamo dovolj vpogleda in da bi to pomenilo tako dobre kot slabe strani za program svile.

Mnenja smo, da mora ločenost obračuna ostati še naprej in pričakujemo, da se bo z zniževanjem režije v skupnih službah zmanjšal tudi finančni prispevek svile. Bojimo se občasnih pomanjkanj dela, ko bomo morale v druge delovne enote v delovni organizaciji in pa občasnih očitkov, da zlasti v časih mrtve sezone živimo na račun drugih.

Strinjamo se, da bo tudi manj sestankov, saj je pri nas skoraj vsak delavec bil član raznih samoupravnih organov tako v podjetju ali v občinskem delegatskem sistemu.

Iz razgovorov z delavci ugotavljam, da delavci statutu ne dajejo posebne pomenbnosti, podpiranju zmanjšanja samoupravnih odločitev in posvetitvi dolžnostim in odgovornostim iz dela. Zaupajo odgovornim delavcem, sicer z bojaznijo, da bi sprejem ne imel zanje tudi negativnih posledic. Pričakujejo več reda in zahtevajo odgovornost na področjih organizacije in priprave dela ter vodenju. Nehote se v razgovorih dotikajo tudi težav, s katerimi se danes srečujemo v zaostrenih pogojih in kažejo veliko pripadnost kolektivu. Zaključim lahko, da smo s statutom šele na začetku poti spreminjanja in organiziranja v novih pogojih gospodarskih in družbenih reform.

Hubad Anka

Športne novice

SEPTEMBER V ZNAMENJU ŠPORTNIH DOGAJANJ

Da je letošnji september bil v znamenju športnih dogajanj, vemo vsi. O udeležbi le toliko: ni nas bilo veliko, a v upanju, da bo drugo leto boljše nekaj letošnjih slikovnih dokazov. Še pred tem pa Milanu Windšnurerju za hvala za lepo oblikovane plakate, ki smo jih občudovali na oglasnih deskah.

1. **slika:** Tenišni turnir v Komendi je uspel
2. **slika:** »Ta najboljši« je bil letos tretji; »psst«, nič nisem rekla
3. **slika:** Po tekmovanju v plavanju so bili vsi zadovoljni!
4. **slika:** V šopku mislečih – Ivan najboljši
5. **slika:** V kegljaških bojih letos ni bilo veliko rezultatov – se je zamislil Pero. Le kaj je letos zmotilo naše kegljače?

Slika 1

Slika 2

Slika 3

Slika 4

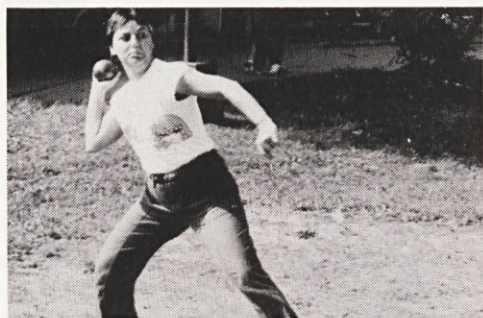
Slika 5

Slika 6

Slika 7

Slika 8

6. slika: Andrej je bil s strelskimi rezultati zadovoljen: Mari je nastreljala 45 krogov, Nataša je bila z 58 krogi za enega boljša kot Jože, Ciril pa si je s puško pristreljal tretje mesto

7. slika: Bobek pa je letos krepko zaostal za najboljšima: Paplerjem in Benkom

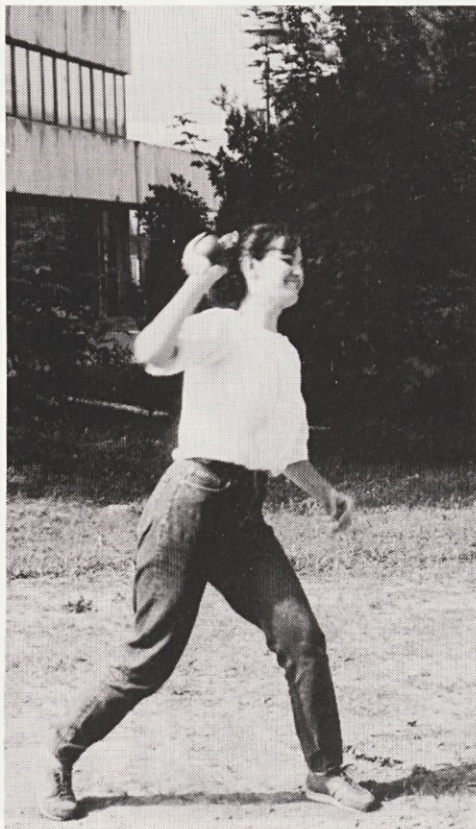
8. slika: Nekdanje odbojgarsko igrišče, ki letos ni služilo svojemu namenu, smo izkoristili za prizorišče metanja 5 kilogramov težke kugle – Nuša jo je vrgla 7,22 m

9. slika: V svojem stilu Andreja – 7,31 m

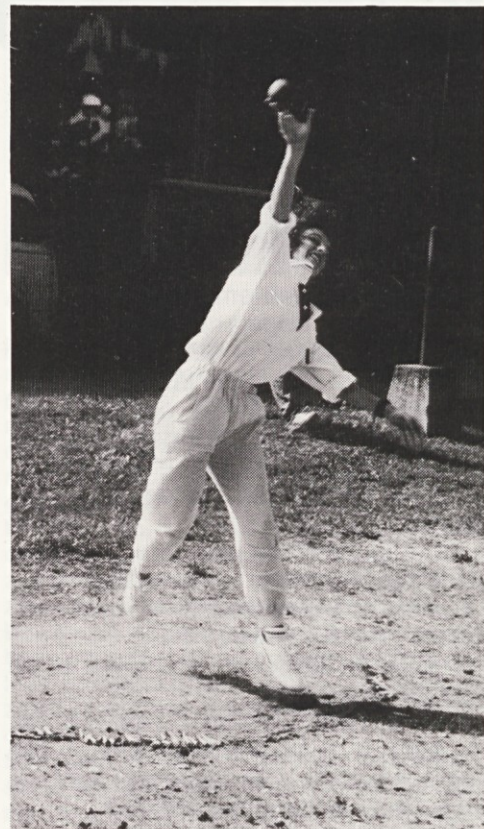
10. slika: Nataša pa 7,82 m

11. slika: Najmočnejši Ciril – 14,80 m

12. slika: Za popestritev dopoldneva smo bližali ploščice

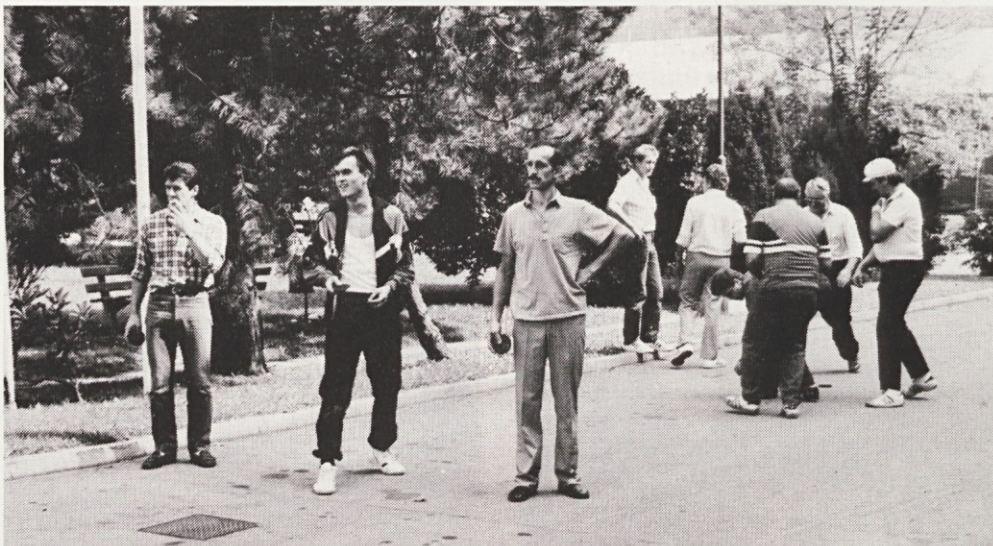
Slika 9

Slika 10

Slika 11

Slika 12

13. slika: Andrej in Bogo – favorita

14. slika: Po odličnem Andrejevem kosilu še gasilski posnetek športnikov, med njimi tudi Nuša in Janez, ki sta si ta dan v namiznem tenisu priigrala zlato

15. slika: Po obrazih sodeč letošnji kolesarski kronometer ni povzročal težav – vsi smo bili »zlati«.

Kolesarjenje je bilo zádne dejanje; najboljši športniki Svilanita so bili znani:

Janez ŠKRBINC – naj – športnik
Andreja HRIBOVŠEK – naj – športnica
Jože ZVER – naj – veteran
Mari PERČIČ – naj – veteranka

Andreja

Slika 13

Slika 14

Slika 15

**Upokojili
so se**

DELAVK, KOT JE ZINKA OSOLNIK, SI ŠE ŽELIMO!

Čudna so pota življenja. Skozi vsak preživet dan je prisotna želja, sreča in nesreča. Biti zdrav in urediti dom in družino, ter še in še želja pogojuje življenjsko srečo. In če s »srečo« nismo popolnoma skregani dočakamo dan, ko po »grbinah« našega vsakdanjika odidemo v zaslužen pokoj. Vse to je preživela in doživela naša sodelavka Zinka Osolnik.

Tisti čas, pred 35 leti je bil drugačen, danes pravi Zinka. Da je temu res tako, se ozrimo okrog sebe, na cesto, trgovine in končno tudi na našo tovarno. Svilanit je po zaslugi takih kot je Zinka in podobnih, skozi leta zrastel v moderno podjetje z vsemi pripadajočimi ugodnostmi in obveznostmi. Denarja ni bilo, možnosti za šolanje majhne. Zato si je morala Zinka poiskati zaslužek z delom. Začela je kot previjalka v obratu Svile v Mekinjah in po letu dni previjanja »štren« napredovala v tkalko. Ob ustanovitvi »Kramarjeve« tkalnice na Perovem, to je sedanji lokaciji Svilanita, je bila zaradi reorganizacije premeščena v ta obrat in sicer kot prisukovalka osnov. Še danes se spominja, da je bilo takrat potrebno ročno zvezati – »pofrkati« 1300 niti na uro. To je bilo težko delo in je zahtevalo veliko napora in spretnosti. Ker se je v Svilanitu skozi obdobje razvoja vedno nekaj dogajalo, posamezni programi so se opuščali in dajali prednost drugim – donosnejšim, je bila na osnovi potreb leta 1963 premeščena v tkalnico frotirja. Seveda ne na ročno prifrkanje, temveč že na strojno vezanje, kar pomeni, da je stroj uspešno zamenjal človeka pri tem zahtevnem opravilu.

Povečan obseg dela, modernizacija strojnega parka, hitrejše prilagajanje tržišču in boljša organizacija dela je narekovala delitev dela in ustanovitev nekaterih novih delovnih mest. Ker se pridnost, doslednost in poštenost navadno seštevata in upoštevata, je bila Zinka pred 17 leti premeščena na delo vdevanja-galiranja, iz katerih, moderno rečeno »del in nalog«, je odšla v pokoj. Seveda pa vse tako gladko ni šlo kot to prenese papir. Pot do upokojitve je bila dolga in naporna ter posuta z veseljem, razočaranjem, uspehi in porazi. S »kančkom sreče« se je Zinka ogibala »čerem« in dokaj varno pristala v svojem lepo urejenem in varnem domu. Sama pravi, da jo veliko lepih spominov veže na »njeno tovarno«. Ponosna je

na Svilanit, ker je imel vedno posluš pri urejanju družbenega standarda in lepo skrbel za svoje delavce. S sodelavci pa se je razumela, kot da je bila to velika družina. Še vedno pa ne more razumeti ali dojeti, da je resnično v pokoju, da ji je ostal en sam dom – lep, toda kljub temu je vsak dan v mislih z nami in nam želi samo najboljše. Živo se spominja velike nesreče, katera je prizadela Svilanit, ko je pogorela tretjina tkalskih strojev. Z besedami se ne da popisati grozotne tišine, ki je takrat vladala med zidovi tkalnice in napovedovala negotovost. S sodelavci se je trudila, da bi se ropot strojev čimpreje oglasil, saj je vedela, da je to naše edino upanje.

Malo šaljivo jo vprašam, če se ne počuti premlado za upokojenko. »Nisem, mlada, saj sem stara 50 let in sem vsa svoja najlepša leta vložila v delo. Ob tem je pošla tudi moč in volja. Je kar prav, da je po 35 letih dela prišel čas počitka in sprostitev, saj bi z delom težko nadaljevala.« Na koncu razgovora sva in pravi, da želi Svilanitu, »njeni tovarni«, veliko uspehov in pokončne drže, čeprav prihajajo težki časi, v katerih bo potrebno veliko razumevanja med seboj. Tako, da bo še naprej ponosno lahko rekla, »to je pa naša fabrika«. Zinki se za vse njeno delo in uspehe, za skrb in prizadevnost, za prijateljstvo, potrpežljivost in navezanost zahvaljujemo. Naj pride beseda »hvala« do polnega izraza, med nami boš pa vedno dobrodošla. Takih delavk si Svilanit še želi!

Emil Jenko

ZAHVALA

Ob smrti moje drage mame se iskreno zahvaljujem vsem sodelavkam in sodelavcem iz trgovine, komercialne, skladišča gotovih izdelkov in uprave Svilanit za izrečeno sožalje, podarjeno cvetje in spremstvo na njeni zadnji poti v Cerknici.

Ciril Simičak

ZAHVALA

Ob boleči izgubi mojega dragega očeta se sodelavkam in sodelavcem iskreno zahvaljujem za izrečeno sožalje, podarjeno cvetje in spremstvo na njegovi zadnji poti.

Marija Resnik

VINKO, ŽELIMO TI VELIKO VESELJA NA PLANINSKIH RAJŽAH!

V zaslužni pokoj odhaja tudi naš dolgoletni sodelavec Vinko Rozman. Devetnajst let je sgradil boljši jutri v Svilanitu. Vinko je dober delavec in velik ljubitelj narave. Pozna mnogo planinskih poti in vrhov, ki jih je po pripovedovanju velikokrat obiskal. In ko sva se pogovarjala o minulih letih, ki jih je preživel ob delu v Svilanitu, ni mogel mimo let, ko je prišel iz podjetja Zarja v skladišče Svilanita. Takrat so v skladišču delali brez viličarjev in pakirali brisače za odpremo v lesene zaboje, ki so jih lastnoročno nakladali na kamione. In Vinko ne pozabi povedati, da so bili takrat boljši medsebojni odnosi, da ni bilo toliko nevoščljivosti kot sedaj in da je bilo tudi vodstvo tovarne bolj v kontaktu z delavci. Pa je Vinko na svojo tovarno tudi ponosen, saj mu je za leta v jeseni dodelila stanovanje. Tako se bo lahko

Vinko mi je zabičal, naj ne pozabimo objaviti njegove zahvale tovarni in sodelavcem za dodeljeno stanovanje, v katerem je končno našel toplo varnega gnezda. Zahvala je odveč, saj si ga je Vinko s svojim marljivim odnosom do dela že zdavnaj prislužil. Zato naj bo Vinku v njem lepo in prijetno.

v miru predal svojemu konjičku, saj je Vinko odličen slikar samouk realist. Kako zna lepoto narave prenesti na platno! Tudi nam sodelavcem je Vinko naslikal prenekateri lep motiv, ki ga bomo imeli za spomin. Vsi sodelavci mu želimo še na mnoga zdrava leta.

Tone Plahutnik

ZAHVALA

Ob smrti mojega dragega očeta se vsem sodelavkam od srca zahvaljujem za sočustvovanje, podarjeno cvetje in spremstvo k večnemu počitku.

Milena Berlec

OPRAVIČILO

Vsem sodelavkam in sodelavcem, predvsem pa sorodnikom pokojnih sodelavk Nežke ERZEN in Slave SUHOVRŠNIK se najiskrenejše opravičujemo zaradi zamenjave fotografij pri memoarih v zadnji številki Kamniškega tekstila.

NEŽKA ERZEN

Šestnajst proč jih je šela, ko se je v naši tovarni učila tkanja. Iskrene oči je nosila mladenka in vedno znova in znova med nas jih trosila. Zaradi njih nam je bilo z njo vedno lepo. To so bila njena in naša srečna leta.

Kasneje je bilo svetlobe v njenih očeh vedno manj. Le kadar je imela v mislih svojo deklico Andrejo ji je sreča sijala iz oči. Nikoli nas ni obremenjevala s svojimi skrbmi in ni nam razodela tisto senco v očeh. A po njenem otožnem pogledu, ujetem le v delo smo slutili njene majhne in velike bolečine.

Z njo smo se veselili življenja, ki ga je zadnja leta vsega razodela svoji hčerki. A veselje je bilo kratko, kot pesem ranjenega slavca v njegovem zadnjem spevu. Zato nam je zdaj tako hudo in tako radi bi, da bi slavec še zapel; da bi v njenih očeh še prebral tiste svetle tople iskrene, s katerimi nas je zasula kot šestnajstletna mladenka, ko je prišla med nas. Se čutimo njihovo toplino in zaradi njih nam bo ob spominu na našo drago Nežko vedno toplo in lepo.

Naj ji bo zaradi njih lahka slovenska zemljica!

SLAVA SUHOVRŠNIK

Še nedavno tega smo Slavko obiskali v bolnišnici na Golniku. Kot običajno je bila kljub boleznim, vedrega razpoloženja in z voljo do življenja, čeprav je pred časom preživela hud napad. S Kiko sva pokramljala z njo o vsakdanjih doživljanjih in o življenju v bolnici.

Ko sva odhajala z obiska, si ne bi mogla misliti, da bo že čez nekaj tednov za vedno prenehalo biti srce naše upokojene sodelavke Suhovršnik Slave. V Svilanitu se je zaposlila leta 1963, prišla pa je iz Ete, kjer je prenehala z delom iz zdravstvenih razlogov. Pri nas je sprejela delo vzdrževalke prostorov v tkalnici in ga vestno opravljala vse do invalidske upokojitve leta 1985. Kljub temu, da so jo pestile zdravstvene težave je pogumno zrla v življenje in zato nam bo za vedno ostala v spominu kot vedra in pogumna ženska.

»ZLATI LEV« ZA VESTNO DELO

Malokrat se zgodi, da bi delavci dobili pohvalo zaradi vestnega in kvalitetnega dela v domači sredini, še manjkrat pa, da bi prišla pohvala od zunaj. Zato je pohvala naših kurjačev od proizvajalca parnih kotlov EMO Celje, ki jim je podelila priznanje »ZLATI LEV« za vestno in kvalitetno posluževanje in vzdrževanje parnega kotla še več vredna. Takih priznanj EMO ne podeljuje množično, saj jih je letos namenilo le štirim upraviteljem iz vse Jugoslavije.

Ta dogodek me je vzpodbudil, da napišem nekaj vrstic o naših kurjačih in kotlih.

Naša skupina kurjačev, ki jih vodi Ivan Nograšek, šteje šest mož. Ti možje vestno in kvalitetno opravljajo svoje delo, ki pa ne obsega samo dela ob parnem kotlu ampak tudi vsa vzdrževalna dela na instalacijah ogrevalnega sistema, instalacijah tehnološke pare, vodovodnih omrežij in še več drugih del.

V naši kotlovnici imamo dva parna kotla in sicer: 10-tonskega od dunajskega proizvajalca in drugega od tovarne kotlov EMO CELJE, kapacitete 14 ton pare na uro. Pred petimi leti smo izvršili rekonstrukcijo kotlovnice in zamenjali tudi ostalo opremo za pripravo kotlovske in tehnološke vode. Rekonstrukcija kotlovnice in postavitve parnih kotlov se nam je posrečila in že sam pogled v kotlovnici daje prijeten občutek urejenosti. Verjetno je ta urejenost vplivala tudi na kvaliteto dela naših kurjačev. Zastoj ali prekinitev dobave pare v naši kotlovnici ne poznamo. Mogoče se je v petih letih pojavil izpad kotla za kakšno uro. Seveda pa moram pri tem pohvaliti tudi elektro vzdrževalce, ki dobro poznajo zapletenost avtomatike v kotlovnici in jo tudi, kot temu pravimo, držijo v šahu.

Taka urejenost in kvalitetno vzdrževanje ter posluževanje pogojuje ekonomičnost obratovanja sistema proizvodnje pare. Kurjači so zato delno nagrajeni od višine izkoristka parnega kotla parnega sistema. Po našem sistemu nagrajevanja, ki predvideva popravek normativov, če prihaja do stalnega preseganja planskih normativov, smo pri izkoristku parnega kotla prišli tako visoko, da se planski normativi ne dajo več povečati, ker bi že presegli tehnične možnosti.

Del skupine prizadevnih fantov

Edina slaba stran pri proizvodnji in distribuciji toplotne energije je napajanje komunalnega toplotnega sistema. Tega napajamo tudi v dnevi ko tovarna ne obratuje, to pa nam poslabšuje izkoristek sistema.

Zaradi dobrega posluževanja in vzdrževanja kotlovnice nas ni strah, ko nas obišče inšpektor parnih kotlov; nasprotno, obiska smo veseli, ker nas tudi inšpektor pohvali in pove koristne napotke in izkušnje. *Stane Zobavnik*

PLURALISTIČNI PREPIH V »SVILANITU« – ZAENKRAT LE V MISLIH

Čas v katerem živimo je prinesel v naše življenje spremembe, ki bi jih pred nekaj leti še težko predvideli. Tabuji padajo eden za drugim, vrednote pa se spreminjajo hitreje, kot smo jih sposobni dojemati. Vse to se dogaja nekje zunaj nas samih. Vesele smo sprememb, ki so omogočile da lahko na radiu, televiziji in v časopisih zvemo tudi za kritična mnenja, gledamo »okrogle mize«, poslušamo alternativne predloge in ocenjujemo, kdo ima prav. Dobro se nam zdi, kadar kdo zagovarja stališča, ki so podobna našim razmišljanjem in se jezimo, če ostanemo v svojem mišljenju osamljeni. Ker smo vzgojeni v poslušne državljane, za katere razmišljajo samo »posvečeni« se nam dogaja, da zaostajamo za razvojem dogodkov in smo iz dneva v dan že postavljeni pred dokončna dejstva, ki se jim moramo prilagoditi, če nam je to prav ali ne. Zdi se mi, da je za nas, ki smo v šoli pozdravljali še s pozdravom »za domovino – s Titom naprej« največji problem nesposobnost za moderno pluralistično razmišljanje. To lahko opazimo kjerkoli v tovarni, doma ali na ulici. Vedno smo pripravljeni prav napadalno braniti svoja stališča in zlepa nikomur ne dovolimo, da bi z argumenti spremenil naše mnenje.

Poskusite na katerem koli samoupravnem organu spremeniti vsebino pomembnega akta. Imate veliko možnosti, da bo predlagatelj reagiral užaljeno, saj bo vaše pripombe razumel kot napad nanj in ne kot poskus izboljšanja vsebine predlaganega gradiva. Človek dobi vtis, da je največji problem našega sodelovanja prav nezaupanje v ljudi. V družbi, kjer ni primernega ozračja in vsaj minimalnega medsebojnega zaupanja, pa ni mogoče ustvariti pogojev za pluralizem mnenj in za demokracijo.

Tukaj bom moral svoj članek končati. Uredniški odbor mi je sicer naročil, da naj o tej temi povprašam za mnenje sodelavce v tovarni. Žal od šestih vprašanih iz različnih okolij ni bil nihče pripravljen odgovarjati na vprašanja iz te teme. To daje jasno sliko, da ljudje kljub polnim ustom pluralizma in demokracije vanju še ne verjamejo in se zanje tudi niso pripravljeni žrtvovati.

Očitno bo treba za demokracijo več storiti in o njej manj govoriti.

Bine Pirš

ZA SPOMINSKI ALBUM

LJUBEZEN, LJUBEZEN, LJUBEZEN ...

Leto v zatonu je natrosilo veliko
temnih senc. A ljubezni se niso
dotaknile. Zato je življenje, kot
ga živimo, kljub vsemu dar, ki
ga moramo sprejeti.

Sreča sije mladoporočencem iz oči,
pa tudi »izjema« med njimi ni
izjema!

Iz oči v oči – po
moško. Drago se
je ujel v Metkine
zanke, Metka pa v
materinske, saj je
ta čas doma pe-
stovala
Uršičevega naj-
mlajšega.

Marta je dolgo
hrepnela po
koščku sreče in
miru. Ji je poroka
prinesla oboje?!

Šuštarjeva Andreja je zdaj postala Pavličeva »tamlada«. Tako »prijaznega dekliča bi se vsaka hiša razveselila.

Gabi, dolgo si iskala in izbirala. Pa si se naposled le ujela in »tazadnjega« končno vzela.

Čeprav te je marsikdo zamenjal za fantička, pa pravega fantiča nisi prevarala. V tebi je našel življenjsko sopotnico.

Srečko je res pravi »srečko«: sinka že ima, sedaj pa je dobil še ljubko ženke in drobno cenega fantička.

*Modni dodatki
za vašo samozavest*